

Лексичні особливості ідіостилю Наталії Довгопол

Сібрук Анастасія Володимирівна,

к.філол.н., доцент, доцент кафедри української мови та культури

Національного авіаційного університету

м. Київ, Україна

sibruknastya@gmail.com,

Добровольська Людмила Анатоліївна,

старший викладач кафедри української мови та культури

Національного авіаційного університету

м. Київ, Україна

liudmyla.dobrovolska@npp.nau.edu.ua,

Каленченко Єва Андріївна,

студентка

Навчально-наукового інституту неперервної освіти

Національного авіаційного університету

м. Київ, Україна

7377003@stud.nau.edu.ua

Вступ. Творчість сучасних українських письменників є однією зі складових фундаменту менталітету нації і потребує детального вивчення. Мовленнєвий стиль сучасних українських письменників є предметом для гордості. Актуальності в сучасному мовознавстві набувають дослідження, об'єктом вивчення яких є вивчення ідіостилю сучасних українських письменників, зокрема Наталії Довгопол, котра є гідним представником власної професії. **Мета дослідження** – проаналізувати лексичні особливості мовостилю Наталії Довгопол. **Матеріалом дослідження** слугували три твори Наталії Довгопол (Шпигунки з притулку «Артеміда», Шпигунки з притулку «Артеміда». Колапс старого світу... та «Мандрівний цирк сріблястої пані»).

Результати дослідження. У своїх творах автори не тільки відточують вміння викладати думки, грамотно використовувати слова, а й поступово звільняються від внутрішніх рамок. Письменницька діяльність на пряму пов'язана з бажанням митця змінити себе та світ на краще, більшості митців це вдається.

Найбільш достовірно розповісти про тернистий шлях письменниці може лише сама письменниця, тому ми хочемо поділитися з Вами інтерв'ю, яке дала Наталія Довгопол і яке було розміщене в мережі: «Важко говорити про найперший текст, бо найперший був років у шість. Після кожного слова я ставила про всяк випадок крапку, а нове писала з великої літери. Цей шедевр, на жаль, не зберігся. У підлітковому віці писала вірші, й поему про таємне життя курей було опубліковано в шкільній стінгазеті, от ета всьо. Коли вчилася в Америці, у шкільній творчій збірці опублікували моє оповідання англійською, навіть порадили написати щось у *New Yorker*, але там мені чомусь відмовили в публікації :)...Тож, якщо говорити про першу друковану книжку, то це «Шпигунки з притулку «Артеміда». Писала я її наприкінці 2018 року, хотіла встигнути під дедлайн «Коронації слова». Встигла, отримала II місце в номінації «Романи», тож, раптом, до мене стала черга з видавців. Але «Віват» був перший, тож восени 2019 книжка побачила світ таки у цьому видавництві. Від написання до виходу минуло менше ніж рік – моїй свідомості було важко осягнути цю зміну, аж до панічних атак: я так давно про це мріяла, і раптом усе сталося так стрімко й швидко, що було страшно й незрозуміло, що робити далі, і як себе ідентифікувати» [1]. Отже, нам вдалося побачити творчий шлях Наталії Довгопол її очима, крізь призму світосприйняття авторки, закласти перший шматочок бруківки на дорогу до розуміння її творів. Ми звернули увагу на мовлення письменниці. Воно є живим, гармонійним, не позбавлене просторіччя та суржику.

На даний момент кількість творів, опублікованих Наталією Довгопол становить одинадцять, проте ми дослідили три книги. Книга-дебют «Шпигунки з притулку «Артеміда»: «Ця книжка – перепустка у світ гостросюжетних пригод, шпигунських місій і небезпечних мандрів, де кожен день – це

випробування на сміливість і силу духу, а здатність працювати в команді є чи не єдиним шансом на спасіння. 1907 рік. В одному з київських театрів стається сутичка. Поважний австрійський пан прилюдно звинувачує хлопчика-посильного в крадіжці. Без тіні страху підліток відкидає звинувачення, ще не підозрюючи, що це його перший іспит, запрошення в нове життя. Під зеленим картузом літній австрієць гер Фрідріх розгледів не лише перевдягнене дівчисько, а ще й потенційну вихованку для свого сирітського притулку – таємної школи «Артеміда», де готують професійних шпигунок» [2].

«Прокляте небо» є другим твором, який Н. Довгопол опублікувала 2019 року: «Середина XVII століття. Київщина. У селі мірилом усього є фізична праця, будь-яка інакшість вважається хибою. Тому мати намагається позбутися Євки ще немовлям. Але стосовно малої доля має свої плани. Дівчинка виживає і потрапляє служити в маєток пана. У неї дар – схильність до астрономії. Вона буквально читає небо, як розгорнуту книжку. Але незабаром у житті Євки з'являється панський вчитель Орест. Потай одружившись, молодята втікають до Києва. Тепер на дівчину чекає довгий шлях випробувань та спокути. Хто залишиться поруч, а хто зрадить? І що скажуть зорі тій, яка єдина вміє їх читати?..» [3].

Третій твір – «Мандрівний цирк сріблястої пані»: «Ефектна власниця мандрівного цирку фрау Гріте переживає скрутні часи. Мало того, що її чоловік виявився авантюристом і зник безвісти, так ще й трупу доводиться від зубожіння рятувати. До всього, коронний номер – виступ велетенського ручного вовка – на межі провалу: юна глядачка, яку всі вважають причинною, сходить на сцену й приборкує грізного звіра. Що це, як не відьмацькі чари? Цирк рушає далі. Але з тої зустрічі в смугастому шатрі, на один вечір напнутому посеред скошеного поля, бере початок нова історія: про тих, хто шукає любові й справедливості, про людей і перевертнів, що намагаються віднайти свою істинну сутність. Героям роману доведеться пізнати гіркоту зрад і поразок, здійснити сповнену пригод мандрівку українськими землями початку

XX сторіччя і навіть знайти спільну мову з дивовижними істотами з давніх легенд» [4].

Висновки. Досліджуючи окремі твори Н. Довгопол, ми звернули увагу на мовні особливості текстів. Окрім великої кількості просторіч, автор оживлює рядки творів за допомогою вульгаризмів. Серед них такі, як: байстря, шкарбун, стариган, телепень, ідіотка, шалава. Також помітною особливістю творчої манери Н. Довгопол є використання слів-реалій XX ст.: кафешантан, вар'єте, жовтий квиток, кадет, вакації, жандарм, смірна, сажень, лемберг. До цієї групи слів належать і діалектизми, і авторські неологізми, і історизми. Таким чином, ці лексичні засоби збагачують мовне наповнення текстів, роблять їх більш насиченими, розкривають внутрішній світ, характер та культуру мовлення головних героїв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://blog.yakaboo.ua/lit-debut/>
2. https://www.yakaboo.ua/ua/shpigunki-z-pritulku-artemida.html?gclid=Cj0KCQiAq7COBhC2ARIsANsPATExnRLdvlR0eY6Jv1XOAAIG0fAupQ- d7p0OJw21zMwbBRsAO8v9-8aAqD1EALw_wcB
3. <https://bookclub.ua/ru/catalog/e-books/e-books-adventure/proklyate-nebo-e>
4. <https://vivat-book.com.ua/ru/mandrivniy-tsirk-sriblyastoi-pani.html>